

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ГО «LET'S DO IT, UKRAINE»
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЛАНДШАФТНИЙ ПАРК
«КРАМАТОРСЬКИЙ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «МЕОТИДА»

ЕКОЛОГІЯ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

Збірка матеріалів
VIII Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції

16 травня 2025 року

Київ 2025

УДК 502(06)

Е 45

Екологія, природокористування та охорона навколишнього середовища:
прикладні аспекти: матер. VIII Всеукр. наук.-практ. заоч. конф., м. Київ, 17 травня
2025 р. / за заг. ред. Х.С. Мітюшкіної. – Київ: МДУ, 2025. – 168 с.

Редакційна колегія:

Голова - МІТЮШКІНА Х.С., завідувач кафедри раціонального
природокористування та охорони навколишнього середовища, кандидат
економічних наук, доцент;

Члени колегії:

- **ДОБРОВОЛЬСЬКА С. В.**, старший викладач кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **ДОЛГОВА Н. А.**, директор Національного природного парку «МЕОТИДА»;
- **ЗЕЛЕНСЬКА В.А.**, кандидат біологічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **ІВАНОВА В.В.**, кандидат економічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **МАРХЕЛЬ Ю.А.**, Голова Правління Let's do it Ukraine, координатор: міжнародного гуманітарного проєкту «Let's do it Ukraine SOS», координатор «World Cleanup Day» в Україні;
- **ПАСТЕРНАК О. М.**, кандидат хімічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **ПЕТРИК І.В.**, PhD, Доктор філософії в галузі соціальних та поведінкових наук, старший викладач кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища.

УДК 502(06)

Е 45

Екологія, природокористування та охорона навколишнього
середовища: прикладні аспекти: матер. VIII Всеукр. наук.-практ.
заоч. конф., м. Київ, 16 травня 2025 р. / за заг. ред. Х.С. Мітюшкіної.
– Київ: МДУ, 2025. – 168 с.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Економіко-правового факультету
Маріупольського державного університету
Міністерства освіти і науки України
(протокол № 11 від 27.05.2025 р.)*

Конференція присвячена актуальним сучасним проблемам охорони навколишнього середовища.

У матеріалах висвітлено актуальні питання впровадження сталого розвитку в Україні, розглянуто сучасні питання екологізації економіки промисловості та освіти, визначено сучасні проблеми в екологічному законодавстві, наслідки зміни клімату для природних екосистем, розкриті наслідки впливу на довкілля збройної агресії рф, висвітлені питання енергобезпеки та енергоефективності, представлено погляди молоді на екологічну проблематику.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться проблемами науки та освіти.

©Автори текстів, 2025 р.
© МДУ, 2025 р.

Отже, децентралізація дала українським громадам нові шляхи для зростання як в екологічному, так і в соціально-економічному плані. Завдяки їй з'явилася основа для розробки місцевих планів сталого розвитку, спрямованих на охорону природи, покращення добробуту людей та економічне зростання. Однак для повного використання цих можливостей потрібні спільні зусилля різних сфер, співпраця між ними, підтримка від держави та міжнародних організацій. Важливу роль у цьому відіграє освіта в усіх її формах, яка має виховувати екологічно свідомих та активних громадян.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Міністерство розвитку громад та територій України. (2023). *Звіт про впровадження проектів регіонального розвитку у сфері екології*.
2. Кравченко, О. (2022). Децентралізація та екологічна політика: нові можливості для ОТГ. *Економіка та держава*, №9, с. 34–38.
3. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. (2023). Інформаційна довідка про стан поводження з ТПВ.
4. Білявський, Г. О., Долінський, Л. М. (2021). Місцеві ініціативи в екологічній модернізації територій. Київ: НАУ.
5. ГО «Екодія». (2022). Проєкт «Екологічна просвіта для громад» – підсумки та результати. <https://ecoaction.org.ua>
6. Децентралізація та екологія: досвід громад / Асоціація міст України. – Київ, 2022.
7. Звіт про стан довкілля в Україні за 2023 рік / Міністерство захисту довкілля. – Київ, 2024.
8. Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату. – URL: <https://mepr.gov.ua>
9. Програми розвитку громад: екологічна складова / Інститут громадянського суспільства. – 2023.

Суздаєва О. С.,
к.н.держ.упр., доцент,
доцент кафедри менеджменту та фінансів
Маріупольський державний університет

ESG-ІНВЕСТИВАННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ЕКОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ

У ХХІ столітті концепція сталого розвитку перестала бути абстрактним ідеалом - вона трансформується у конкретну стратегію дій для урядів, бізнесу та суспільства. В умовах посилення глобальних екологічних загроз, соціальних викликів і потреби в доброчесному корпоративному управлінні на передній план виходить ESG-підхід (Environmental, Social, Governance), що інтегрує екологічні, соціальні та управлінські критерії в інвестиційні рішення. Для України, яка переживає глибокі трансформації, питання ESG-інвестування набуває особливого значення - як інструмент залучення відповідального капіталу, відновлення довіри інвесторів і формування передумов сталого розвитку на деокупованих та посткризових територіях.

Поняття ESG-інвестування виникло на стику фінансів і етики бізнесу. Йдеться про те, що інвестор враховує не лише фінансові показники компанії, а й її вплив на довкілля, відносини з працівниками, громадами, дотримання прав людини, прозорість управлінських процедур. На практиці це означає, що пріоритет отримують ті компанії, які впроваджують «зелені» технології, мінімізують викиди парникових газів, створюють безпечні умови праці, ведуть антикорупційну політику і звітують про свої дії публічно. Такий підхід дозволяє зменшити ризики і забезпечити довгострокову прибутковість інвестицій.

В екологічному вимірі ESG-інвестування стимулює розвиток низьковуглецевих технологій, відновлюваної енергетики, екологічного будівництва, циркулярної економіки. Для України, яка має значний потенціал у сфері відновлюваної енергетики та енергоефективності, це шанс не лише зменшити залежність від викопного палива, а й створити нові «зелені» робочі місця, покращити якість життя в регіонах, що постраждали від бойових дій. ESG-фокус також дозволяє оцінювати екологічні ризики інфраструктурних проєктів, що критично важливо у процесі відбудови країни.

Соціальний компонент ESG особливо актуальний для українських реалій. Мова йде не лише про відповідальність компаній перед працівниками, а й про підтримку вразливих категорій населення, інклюзивність, розвиток людського капіталу. У післявоєнній відбудові важливо формувати нову якість соціального партнерства між державою, бізнесом і громадським сектором. ESG-орієнтовані інвестиції сприяють посиленню соціальної згуртованості, зменшенню нерівності, поверненню внутрішньо переміщених осіб, підтримці локального підприємництва - тобто створюють основу для соціальної стійкості.

Управлінський аспект ESG передбачає дотримання принципів прозорості, відповідальності, підзвітності. Для України, яка веде боротьбу з корупцією та прагне інтегруватися в європейський простір, це не лише вимога інвесторів, а й складова національної безпеки. ESG-звітність, впровадження стандартів корпоративного управління, гендерна рівність у керівництві компаній — усе це формує нову бізнес-культуру, орієнтовану на сталу ефективність, а не короткотермінові прибутки.

Світові тенденції підтверджують зростання зацікавленості до ESG-інвестицій. Згідно з даними Global Sustainable Investment Alliance (GSIA), у 2022 році обсяг активів, керованих з урахуванням ESG-критеріїв, перевищив \$35 трільйонів, що становить понад третину загального обсягу інвестованих коштів у світі. У Європі частка ESG-активів досягає 50 %, а у США — близько 33 %. Така динаміка свідчить про перехід до нової парадигми фінансів, де екологічна, соціальна та управлінська відповідальність стає нормою, а не винятком.

В українському контексті прикладом успішної ESG-орієнтованої практики можна назвати енергетичну компанію DTEK, яка впроваджує комплексну ESG-стратегію. Зокрема, у 2023 році компанія скоротила викиди CO₂ на 8 %, реалізувала програми з підвищення кваліфікації працівників, а також здійснювала соціальні інвестиції в громади, де веде діяльність. Ще один кейс - проєкт «Зелена лінія» від «Укрпошти», що передбачає використання електромобілів для доставки посилок у малих населених пунктах. Це не лише знижує вуглецевий слід, а й підвищує доступність послуг для вразливих верств населення.

Крім того, за даними Національного банку України, у 2023 році понад 60 % банків почали включати нефінансові ризики в кредитні стратегії, а 12 фінансових установ запровадили окремі ESG-політики. Ці процеси ще перебувають у зародковому стані, але демонструють прогрес у переході від декларацій до реальних дій. Формування ESG-екосистеми в Україні потребує подальшого розвитку - включно з державною підтримкою, освітою для інвесторів і звітністю бізнесу, яка відповідатиме міжнародним стандартам, зокрема GRI (Global Reporting Initiative).

Таким чином, ESG-інвестування - не просто модна аббревіатура, а стратегічний інструмент досягнення Цілей сталого розвитку, відновлення економіки й екосистем, зміцнення соціального капіталу. Для України, яка відбудовується у складних умовах, інтеграція ESG-підходів є шансом створити не копію минулого, а якісно нову модель розвитку - інклюзивну, екологічно безпечну, економічно ефективну. Саме тому тема ESG-інвестування має стати предметом міжсекторного діалогу, досліджень, стратегічного планування - з прицілом на майбутнє, в якому сталий розвиток стане не метою, а стандартом.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. ООН. Цілі сталого розвитку: 17 цілей для перетворення нашого світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sdgs.un.org/goals>

2. OECD (2020). ESG Investing: Practices, Progress and Challenges. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd.org/finance/esg-investing.htm>
3. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Методичні рекомендації щодо впровадження ESG-факторів у діяльність емітентів цінних паперів в Україні. – Київ, 2023. – 28 с.
4. World Bank. (2023). Country Climate and Development Report: Ukraine. Washington, D.C.: World Bank. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.worldbank.org/en/news/factsheet/2023/03/16/ukraine-climate-and-development-report>
5. Черкашина Н.О. ESG-інвестування як інструмент забезпечення сталого розвитку національної економіки // Бізнес Інформ. – 2022. – №5. – С. 12–18.
6. Global Sustainable Investment Alliance. 2022 Global Sustainable Investment Review. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.gsi-alliance.org>

Толстікова Т.С.,

Студентка 1 курсу (ОС Магістр)

Спеціальності «Менеджмент міжнародних інфраструктурних проєктів»

Маріупольський державний університет

ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ АСПЕКТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМИ ІНФРАСТРУКТУРНИМИ ПРОЄКТАМИ: ПРІОРИТЕТИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Сучасне будівництво великих інфраструктурних об'єктів у регіонах стикається з багатьма складними викликами. Раніше головною метою було просто побудувати дорогу, міст чи електростанцію якомога швидше та дешевше. Але зараз ситуація кардинально змінилась. Люди почали розуміти, що кожен великий проєкт впливає не тільки на економіку, але й на природу навколо та життя звичайних людей. Тому керівники проєктів змушені думати про набагато більше речей одночасно. Треба враховувати, як будівництво вплине на ліси та річки, чи отримають місцеві жителі користь від нової інфраструктури, і що найважливіше - як захистити робітників від травм та нещасних випадків. Сталий розвиток став не просто модним словом, а реальною необхідністю для успішного завершення будь-якого великого проєкту. Адже якщо не думати про довгострокові наслідки зараз, то через кілька років можуть виникнути серйозні проблеми, які коштуватимуть набагато дорожче, ніж правильне планування на початку [2].

Екологічна сторона питання стала однією з найважливіших частин планування інфраструктурних проєктів. Коли будують нову автостраду або залізничну колію, це завжди означає втручання в природні екосистеми. Древа доводиться вирубувати, тварин переселяти, а іноді навіть змінювати течію річок. Але сучасні технології дозволяють робити це з мінімальною шкодою для довкілля [3]. Наприклад, замість звичайного асфальту можна використовувати матеріали, які краще поглинають дощову воду та не нагріваються так сильно влітку. При будівництві мостів тепер роблять спеціальні проходи для риби, щоб не порушувати природні міграційні шляхи. Енергію для будівельних майданчиків все частіше отримують від сонячних панелей або вітрогенераторів. Відходи від будівництва намагаються переробляти та використовувати повторно замість того, щоб просто викидати на звалища. Але найголовніше - це постійний контроль за станом навколишнього середовища протягом усього періоду будівництва та після його завершення. Спеціальні фахівці регулярно перевіряють якість повітря та води, рівень шуму та стан рослинності [4].

Соціальні аспекти проєктів часто виявляються не менш складними за технічні. Кожна нова дорога чи завод змінює життя людей, які живуть поруч. Хтось отримує нові можливості для бізнесу, а хтось втрачає звичне спокійне життя через постійний шум та рух транспорту.